

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

07 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți Liliana Pasat prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 februarie 2020, în cauza penală, în privința lui

Todorașco Nicolai XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 10.03.2017 până la 22.08.2019;

Instanța de apel de la 26.09.2019 până la 26.02.2020;

Instanța de recurs de la 01.06.2020 până la 07.10.2020.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Central din 22 august 2019, Nicolai Todorașco învinuit în baza art. 352¹ alin. (1) Codul penal, a fost liberat de răspundere penală în baza art. 60 Cod penal, procesul penal fiind încetat.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, la 17.09.2015, Nicolai Todorașco având drept scop înstrăinarea imobilului din satul Hăsnășenii-Noi, r-nul Drochia, a făcut o declarație la notarul public Maria Mazur, sediul or. Drochia, str. Sfatul Țării, 9, necorespunzătoare adevărului, și anume, că nimeni nu poate pretinde la înstrăinarea casei de locuit, construcțiilor accesorii și terenului aferent acestei case, care se găsesc în satul Hăsnășenii-Noi, r-nul Drochia, înregistrate cu nr.cadastral XXXX în conformitate cu art. 20 și 21 al Codului Familiei al Republicii Moldova, pe când în realitate, deși căsătoria între Nicolai Todorașco și Olga Todorașco a fost desfăcută la 06.08.2007, proprietatea comună în devălmășie a foștilor soți nu a fost împărțită.

Ulterior, declarația nominalizată a servit drept temei pentru producerea unor consecințe juridice, exprimate în autentificare la 17.09.2015 a contractului de vânzare-cumpărare încheiat între Nicolai Todorașco (vânzător) și Iurie Pîslari (cumpărător), cu ulterioara înregistrare a dreptului de proprietate asupra imobilului respectiv după ultimul, astfel încălcând dreptul lui Olga Todorașco la cota parte ce-i aparține din proprietatea comună în devălmășie.

Prin acțiunile sale intenționate, Nicolai Todorașco a comis o infracțiune prevăzută și sancționată de prevederile art. 352¹ alin. (1) Cod penal - *falsul în declarații, adică declarația necorespunzătoare adevărului, făcută unui organ competent în vederea producerii unor consecințe juridice, pentru sine sau pentru o terță persoană, atunci când, potrivit legii sau împrejurărilor, declarația servește pentru producerea acestor consecințe.*

3. Nefiind de acord cu decizia pronunțată de către instanța de fond a declarat apel avocatul Veaceslav Lupacescu în numele inculpatului Nicolai Todorașco, solicitând casarea integrală a sentinței și pronunțarea unei decizii de achitare a lui Nicolai Todorașco.

În argumentarea apelului a indicat că, sentința de condamnare este ilegală și neîntemeiată urmând a fi casată în totalitate cu pronunțarea unei decizii de achitare a lui Nicolai Todorașco, or, cauza penală de învinuire a inculpatului a fost pornită de către organul de urmărire penală al DUP a DGT Nord a CAN, la data de 27.10.2015, conform indicilor infracțiunii prevăzute de art. 352¹ alin. (1) Cod penal, pe faptul falsului în declarații. La data de 06.05.2016, de către Organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Drochia, Nicolai Todorașco a fost recunoscut în calitate de bănuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352¹ alin. (1) Cod penal. La data de 13.06.2016, Procurorul în Procuratura r-nul Drochia Marin Tomac, emite Ordonanța de încetare a urmăririi penale cu clasarea procesului penal, prin care a dispus scoaterea de sub urmărire penală a bănuitului Nicolai Todorașco în cadrul cauzei penale nr. XXXXX, din lipsa în acțiunile lui a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 352¹ alin. (1) Cod penal, cu clasarea procesului penal. La data de 06.02.2017 adjunctul procurorului-șef al procuraturii raionului Drochia Anatolie Banaru, neîntemeiat, fără constatarea circumstanțelor noi, necunoscute până atunci de către organul de urmărire penală, a emis ordonanța prin care a dispus anularea ordonanței de încetare a urmăririi penale cu clasarea procesului penal de punerea sub învinuire a lui Nicolai Todorașco, incriminându-i săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 352¹ alin. (1) Cod penal.

Astfel, avocatul a indicat că, atât organul de urmărire penală, cât și instanța de fond au admis grave erori ale legislației procesual penale, or, inculpatul a fost pus ilegal sub învinuire, deoarece cu certitudine este cunoscut faptul că statutul său de bănuit în cadrul prezentei cauzei penale a expirat de mai mult timp.

De asemenea, apărarea a susținut faptul că, în acțiunile inculpatului lipsesc elementele infracțiunii imputate, și anume, intenția ultimului de a face declarații false.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți 26 februarie, a fost admis apelul declarat de către avocatul Veaceslav Lupacescu în numele

inculpatului, casată total sentința în cauză și emite o hotărâre nouă după cum urmează:

Încetează procesul penal în cauza lui Todorășco Nicolai Ion învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 352¹ alin. (1) Cod penal din motiv că există circumstanțe care exclud urmărirea penală.

4.1. În partea descriptivă a deciziei instanța de apel a indicat că, instanța de fond eronat a ajuns la concluzia privind liberarea inculpatului de răspundere penală în baza art. 60 Cod penal și încetarea procesului penal, ori la adoptarea soluției, prima instanță a dat o apreciere unilaterală aspectelor de fapt a cauzei, ignorând totalmente materialele cauzei.

Astfel, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a judecat unilateral și superficial cauza, în lipsa unei cercetări obiective a probelor, cu aprecierea eronată a împrejurărilor de fapt, iar ca rezultat constatarea greșită a aspectelor de drept, ce au dus la emiterea pe caz a unei soluții neîntemeiate și eronate.

La emiterea hotărârii, instanța de fond a pus la baza sentinței de condamnare declarațiile martorilor *Iuri Pîslari și Melnic Valeriu Inga*.

La fel, instanța de fond a pus la baza hotărârii un șir de probe scrise cum sunt: copia Hotărârii în numele Legii a Judecătoriei Drochia din 06.08.2007, privind desfacerea căsătoriei dintre soții Nicolai Todorășco și Olga Todîrașco, copia dosarului cadastral al obiectului imobil cu nr.cadastral XXXXX, amplasată în s.Hăsnășenii-Noi, r-nul Drochia, procesul-verbal de ridicare din 17.05.2016, privind ridicarea documentelor în copii de la biroul notarului Maria Mazur, copia contractului de vânzare-cumpărare, copia certificatului primăriei comunei Hăsnășenii-Noi, r-nul Drochia, privind atribuirea lui Nicolai Todorășco a terenului în scopul construcției locative, extras din registrul bunurilor imobile eliberat de OCT Drochia la 15.09.2015, certificat eliberat de OCT Drochia privind valoare bunului imobil din 15.09.2015, copia declarației lui Todorășco Nicolai prin care a declarat notarului că nimeni nu poate pretinde la înstrăinarea casei de locuit, construcțiilor accesorii și terenului aferent acestei case, care se află în s. Hăsnășenii-Noi. r-nul Drochia.

Instanța de apel a subliniat că, nu poate susține soluția instanței de fond privind liberarea inculpatului Nicolai Todorășco de răspundere penală în baza art. 60 Cod penal și încetarea procesului penal pe baza probelor sus menționate, deoarece probele sus menționate urmează a fi apreciate de instanță doar după analiza actelor procesuale privind pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărire penală, clasare a procesului penal și reluare a urmăririi penale după care instanța urma să dea apreciere probelor în confirmarea actului de învinuire, ori

probele puse la baza unei sentințe de condamnare urmează să fie administrate în cadrul unui proces penal legal pornit sau reluat după clasarea lui.

Instanța de apel analizând circumstanțele cauzei a conchis că, instanța de fond fără a ține cont de ordonanța procurorului în Procuratura r-nul Drochia din 13.06.2016 și fără a da apreciere ordonanței adjunctului procurorului-șef al Procuraturii r-nul Drochia, Anatolie Banaru din 06.02.2017 privind anularea ordonanței de încetare a urmăririi penale și clasare a procesului penal a emis o sentință privind liberarea inculpatului Nicolai Todorașco de răspundere penală în baza art. 60 Cod penal și încetarea procesului penal (f.d. 126-128, vol.1). Cauza penală nr. 2015970548 a fost pornită de către DUP a DGT Nord al CNA la 27.10.2015 după semnele componentei de infracțiune prevăzute de art. 352¹ Cod penal, în baza plângerii cet. Olga Todorașco, care a solicitat verificarea legalității înstrăinării casei de locuit ce-i aparține din s. Hăsnășenii-Noi, r-nul Drochia, precum și a faptului că cet. Nicolai Todorașco, la data de 17.09.2015, având drept scop înstrăinarea imobilului din satul Hăsnășenii-Noi, r-nul Drochia a făcut o declarație la notarul public Maria Mazur, sediul or. Drochia, str. Sfatul Țării, 9, necorespunzătoare adevărului și anume că nimeni nu poate pretinde la înstrăinarea casei de locuit, construcțiilor accesorii și terenului aferent acestei case, care se găsesc în satul Hăsnășenii-Noi, r-nul Drochia, înregistrate cu Nr. cadastral XXXXX în conformitate cu art. 20 și 21 al Codului familiei al Republicii Moldova, pe când în realitate, deși căsătoria între cet. Nicolai Todorașco și Olga Todorașco a fost desfăcută la 06.08.2007, proprietatea comună în devălmășie a foștilor soți nu a fost împărțită. Ulterior, declarația nominalizată a servit drept temei pentru producerea unor consecințe juridice, exprimate în autentificarea la 17.09.2015 a contractului de vânzare-cumpărare încheiat între Nicolai Todorașco (vânzător) și cet. Iurie Pîslari (cumpărător), cu ulterioara înregistrare a dreptului de proprietate asupra imobilului respectiv după ultimul, astfel încălcând dreptul cet. Olga Todorașco la cota parte ce-i aparține din proprietatea comună în devălmășie.

La data de 13.06.2016, prin ordonanța procurorului în Procuratura raionului Drochia Marin Tomac, a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală a bănuitului Nicolai Todorașco și clasarea cauzei penale nr. XXXXX, din lipsa în acțiunile lui a elementelor prevăzute de art. 352¹ Cod penal.

Ulterior, prin ordonanța adjunctului procurorului-șef al Procuraturii raionului Drochia Anatolie Banaru din 06 februarie 2017 a fost reluată urmărirea penală în privința inculpatului Nicolai Todorașco, iar temei de reluare a urmăririi penale este indicat viciul fundamental care afectează soluția procurorului din 13.06.2016.

Analizând conținutul ordonanței Procurorului General din 06.02.2017 privind anularea ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a lui Nicolai Todorașco și clasare a procesului penal din 13.06.2016, instanța de apel a stabilit că această hotărâre este bazată pe norma procesuală a art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală fiind indicat existența viciului fundamental.

Tot din conținutul acestei ordonanțe, instanța de apel la rândul său nu a identificat viciul fundamental, care în cadrul urmăririi precedente este de natură să afecteze hotărârea pronunțată, respectiv ordonanța dată este nu conține motivele de fapt care au stat la baza reluării urmăririi penale. Unicul lucru cert care se conține în ordonanța de reluare a urmăririi penale prin ordonanța din 06.02.2017 este faptul, neglijării de către procuror a îndeplinirii atribuțiilor de serviciu în cadrul urmăririi penale prevăzute la art. 52 Cod de procedură penală, și anume, omisiunea realizării măsurilor ce se impun în scopul constatării circumstanțelor care au importanță pentru cauză la capitolul administrării și aprecierii probelor în special omiterea efectuării investigațiilor financiare.

Instanța de apel analizând circumstanțele cauzei în raport cu ordonanța privind reluarea urmăririi penale pe cauza penală nr.2015970548 a conchis că, această ordonanță neîntemeiată și lovită de nulitate absolută în corespundere cu art. 251 Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de apel a conchis că, contrar circumstanțelor a fost emisă ordonanța de reluare a urmăririi penale, ori chiar din materialele cauzei se stabilește lipsa unor probe suplimentare administrate de organul de urmărire penală ce ar răsturna soluția de clasare a procesului penal chiar și după reluarea acestui proces.

Din conținutul ordonanței de reluare a procesului emisă la data de 06.02.2017 se indică despre neglijarea atribuțiilor de serviciu a procurorului ca o parte a viciului fundamental, pe când din materialele cauzei nu există un înscris în acest sens, după cum nu există nici acțiuni de investigații pe caz fiind o altă parte a viciului fundamental indicat pe caz.

Referitor la administrarea și aprecierea probelor drept o omisiune a procurorului la clasarea procesului penal, instanța de apel a respins aceste argumente, or, acestea nu constituie un temei de reluare a procesului penal și contravin obligațiilor impuse de hotărârile CEDO, după cum a fost descris mai sus.

Subsecvent, instanța de apel a menționat că, nu poate admite ordonanța de reluare a urmăririi penale emise la data de 06.02.2017 pe motivele indicate, deoarece analizând acțiunile organului de urmărire penală după emiterea acestei hotărâri se stabilește de fapt primirea unei alte hotărâri bazată pe aceleași probe acumulate în acest proces.

Reieșind din aceste circumstanțe, instanța de apel a ajuns la concluzia că, pe cazul dat nu au fost stabilite fapte noi sau recent descoperite și la fel nu a fost stabilit un viciu fundamental care în cadrul procesului penal ar fi afectat hotărârea de scoatere de sub urmărire penală a lui Nicolai Todorașco cu clasare a procesului penal, iar ordonanța de reluare a urmăririi penale fiind contrară art. 22 și 287 Cod de procedură penală este lovită de nulitate absolută care nu produce efecte juridice.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu menținerea sentinței.

În susținerea celor solicitate, procurorul indică dezacordul cu aprecierea probelor de către instanța de apel.

Mai mult, procurorul susține că, ordonanța pronunțată de către procurorul Anatolie Banaru la 06 februarie 2017 prin care a fost anulată ordonanța de încetarea procesului penal din 13.06.2016 și reluată urmărirea penală este una legală și corespunde principiilor europene.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că, acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să decidă asupra inadmisibilității recursului în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Din conținutul recursului declarat de procuror, se reține că recurentul invocă temeiul pentru recurs stipulat la pct. 6) alin. (1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În esență, criticele recurentului se axează pe ideea că, instanța de apel nu a intrat pe deplin în esența cauzei penale, și eronat a declarat ordonanța de reluarea a urmăririi penală nulă, deoarece procurorul a indicat în această ordonanță motivele pe care se întemeiază necesitatea reluării urmăririi penale în privința lui Nicolai Todorașco.

Astfel, Colegiul penale reamintește că, o instanță de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, relevă în mod concludent că instanța de apel încetând procesul penal în

cauza lui Nicolai Todorașco învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352¹ alin. (1) Cod penal din motiv că există circumstanțe care exclud urmărirea penală, corect a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, în conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, fiind apreciate în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor.

Totodată, Colegiul penal accentuează că, argumentele pe care se întemeiază recursul declarat de către procuror, au constituit obiect de examinare în instanța de apel și, cărora instanța le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie la pct. 4.1., concluzii care se însușesc de către instanța de recurs pe deplin.

Astfel, nu se mai impune reluarea unei motivări repetate, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct.37 al hotărârii sale în cauza Albert c. României din 16 februarie 2010, a statuat că, art.6§1 din CtEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument, cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

De asemenea, Colegiul penal consideră absolut necesar să reamintească în acest sens despre respectarea principiului securității raporturilor juridice, or, redeschiderea unui proces trebuie să fie conform cu prevederile naționale pertinente și că folosirea abuzivă a unei astfel de proceduri poate fi contrară Convenției.

Principiul securității raporturilor juridice și preeminență dreptului impune Curtea să fie vigilentă în acest sens (*Eugenia și Doina Duca c. Republicii Moldova, nr. 75/07, § 33, 3 martie 2009*).

Subsecvent, Colegiul penal subliniază că, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicția aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale aceluiași stat (*vezi art. 4 din Protocolul adițional la Convenție nr. 7*).

În baza celor expuse, Colegiul penal conchide că, temeiul invocat de către partea apărării nu este aplicabil din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar da temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârii contestate și, potrivit legii, se dispune inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În corespundere cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

d e c i d e :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți Liliana Pasat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 februarie 2020, în cauza penală, în privința lui **Todorașco Nicolai XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **05 noiembrie 2020**.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan